

tendință de a se rușina, va fi întotdeauna o ștrengară, și păpușa nu îi va acapara atenția decât în măsura în care constrângerea (la un spațiu închis) nu îi va permite o alternativă. "Pe scurt", continuă autoarea, "fetele și băieții, s-ar juca inocenți împreună, dacă distincția sexuală nu s-ar face cu mult înainte ca ea să apară în natură.",²

Mary Wollstonecraft își face apariția în cel mai recent desen al meu din seria așa numiților "mouși", mai bine zis din proiectul "The Facebook Project" care constă în uploadarea unui număr de aproximativ 50 de desene cu protagoniști șoareci antropomorfici pe pagina mea de "prietenie", în "Mary, Mary Quite Contrary" 2014.³ Pe Mary, cum îmi place mie să-i spun am descoperit-o chiar înainte de Revelion 2014, într-un ebook, și modul ei poetic și frenetic de a scrie m-a acaparat, și drept urmare am încercat să o vizualizez ca personaj, și poate să o și ironizez puțin. Am avantajul celor 3 secole care ne despart, și pot să mă fac să cred pe alocuri că sunt mai puțin naivă decât ea, sau poate mă simt inferioară pentru că nu am un set de valori atât de profund gândit așa cum avea ea...

Mă fascinează perspectiva istorică asupra unei probleme actuale, care îți permite să vezi lumea cu ochii respectivului secol, sau mai bine zis prin ochii "activistelor" din secolul respectiv. În secolul al 18-lea autorii se întrebau (ca și în secolul al 19-lea și al 20-lea de altfel) dacă într-adevăr femeile posedă rațiune sau nu, și dacă pot aborda subiecte profunde precum o fac bărbații. Autoare activiste le răspundeau cu toate argumentele care le stăteau la dispoziție.....

Probleme care acum ne apar ca hilare, cum ar fi educația diferențiată în școli, sau capacitatea femeilor de a vota, se juxtapun cu probleme încă actuale, cum ar fi promovarea imaginii "femeii păpușă, sau a femeii obiect de plăcere și lux" în mass-media. Și astfel, cu ajutorul citatului de mai sus (continuat în cele ce urmează) ajungem la desenul numărul 2 ilustrat aici, respectiv "Citind-o pe Mihaela Miroiu în București"⁴. Cum anunță și titlul, citeam cu plăcere cărțile teoreticienei și filosoafei feministe Mihaela Miroiu, și aflam lucruri care cred că ar fi trebuit să le aflu la vârsta de 14 ani, sau maximum 18 ani. Aflam așadar despre amplitudinea mișcării feministe de la sfârșitul secolului al 19-lea și începutul secolului al 20-lea din România, până la schimbarea de regim:

"Nu cu femeia păpușă, ori cu femeia obiect de plăcere și de lux vom păși noi înainte în lumea nouă ce se ridică, în care toți trebuie să-și câștige prin muncă dreptul la viață."⁵ (...) avem datoria însăși pentru întărirea acestei vieți familiale să dăm femeii preocupări mai înalte, să o chemăm să împartă toate răspunderile, să renunțăm la femeia păpușă, la femeia obiect de lux, la femeia eternul copil, care crede că poate trăi numai din munca bărbatului, la femeia minoră care nu-și dă seama de nevoile reale ale vieții".⁶, scria Alexandrina Cantacuzino, una din cele mai active feministe ale începutului de secol 20, mai precis în anul 1928. Alexandrina Cantacuzino însă nu

știa că vor urma valuri de identități feminine, de la mucitoarea în fabrici și uzine, la mama obligată să nască cel puțin 4 copii, la femeia "tunabilă" a începutului de secol 21 din România etc. Și de asemenea ea nu părea să știe că existau și încă mai există pretutindeni femei care muncesc -care "țin" toată familia prin munca lor, inclusiv soțul- femei de "clasă inferioară". Dar spațiul alocat aici nu îmi permite continuarea acestei perorații istoriciste și probabil ca este și o altă discuție. Revenind la desenul nr 2, cu ajutorul lui am putut face o enumerare "înstegărată" a feministelor enunțate în cărțile doamnei Miroiu, și am putut să-mi exprim în același timp bucuria și indignarea față de tardiva mea informare cu privire la existența lor.

Așadar, deoarece discuția de astăzi, sau mai bine zis monologul de astăzi, are în vizor desenele cu șoareci sau „Mouși” voi detalia puțin istoria acestora: Desenele a căror protagoniști sunt majoritar niște animale cu fețe și mâini de șoarece (i.e antropomorfi) își au originea în alte desene din copilărie, prin care îmi reprezentam lumea din jur (colegii de clasă, familia, orașul etc). Ele, desenele, au început să reapară sporadic în perioada 2007-2010, între alte proiecte. În 2011 mi-am propus să testez platforma de "prietenie" Facebook în ceea ce privește capacitatea ei de promovare a artei, respectiv de a găsi un public care altfel poate nu l-ar accesa. Preocupările mele de la acea vreme, ca și din prezent de altfel, fiind predominant de natură feministă, au născut niște dialoguri vizuale pe această temă. Astfel micile șoricioaice se întrebă cum e cu feminismul și feminitatea în "Mami, mami, dacă devin feministă" (desenul nr 3), cum s-ar traduce cuvântul "empowerment" atât de folosit în literatura feministă anglo-saxonă și nu numai „Care e cuvântul românesc pentru Empowerment?” desenul nr 4, cum e cu emanciparea femeilor și impedimentele ei în "Dar șoarece, cum rămâne cu emanciparea femeilor?", 2011, dar ele sunt nerăbdătoare să cerceteze și alte zone ale psihicului "animal", cum ar fi dorința sexuală în "Dar șoarece cum e cu dorința?"/după Kiki Smith, 2011, sau furia în "Dar șoarece, cum este cu furia?", 2011, sau recente evenimente politice "Dar șoarece, cum este cu teoria conspirației?" în urma protestelor împotriva legii minelor din 2013, sau să se complacă în a ironiza istoria recentă a picturii ca în "Șoareci superiori au ordonat, colțul din dreapta sus să fie pictat colorat"/după Sigmar Polke, 2013.

Ca încheiere, "Moușii" îmi permit să fiu subversivă poate, într-un mod în care un text discursiv, care își are bineînțelese meritele lui și își are locul în discuția publică despre feminism și relațiile sociale și de "gen" din România și nu numai, nu mi-ar permite. Sau ar fi o altă parte din identitatea mea fragmentată, ca a oricărei postmoderniste care se respectă 9.

De asemenea, ei își propun, doamne ce scriu, ele își propun să fie nu avant-gardă sau arriere-gardă, ci doar "gardă". "Garda" mea deocamdată se exprimă mai bine în engleză, ceea ce poate fi o problemă, dar poate la fel de bine să nu fie, sau să se schimbe, să învețe să se exprime la fel de

”cool” și în română. Dar trebuie să-și găsească un public, un public și în afara sferei artei și a pieței, cum există ea în forma ei actuală. (i.e. ori ai prețuri mari ori nu există) Un public care poate și vrea să dea 200 de lei pe un desen. Astfel poate aș depăși înaltul statut al artistei/artistului păpușă, al artistei/artistului obiect de lux.

⁰ FeOameni și Șoareci. Am un blog încă neatins care se numește ”On Mice and Women”. ”The Facebook Project”, însă funcționează pe facebook ca pagina The FB Project și pe site-ul meu, și e plin de șoareci... FB și www.deliapopa.com

¹ *A Vindication of the Rights of Woman: with Strictures on Political and Moral Subjects* (1792), Mary Wollstonecraft în română conform wikipedia : ”O revendicare a drepturilor femeii”

^{1bis} Mary Wollstonecraft (se pronunță /'wɒlstənkrɑ:ft/; n. 1759-1797 a fost o scriitoare britanică, filosof(!) și feministă. (wikipedia)

² În original: ”I have, probably, had an opportunity of observing more girls in their infancy than J.J. Rousseau. I can recollect my own feelings, and I have looked steadily around me; yet, so far from coinciding with him in opinion respecting the first dawn of the female character, I will venture to affirm, that a girl, whose spirits have not been damped by inactivity, or innocence tainted by false shame, will always be a romp, and the doll will never excite attention unless confinement allows her no alternative. Girls and boys, in short, would play harmless together, if the distinction of sex was not inculcated long before nature makes any difference.” Traducerea subsemnatei.

³ „Mary, Mary, Quite Contrary” serie de lucrări ale artistei portugheze Paula Rego, a inspirat titlul desenului meu. Citatul se referă la o rimă britanică din secolul al 18-lea, și se pare că se bazează pe reputația scandaloasă a reginei Mary a Scoției. Sursa: ”*Paula Rego, The Complete Graphic Work*” de T.G. Rosenthal, Thames & Hudson, Londra, 2003, pg 45. Traducerea mea ar fi ”Mary, Mary, ce mai contrazice” sau „Mary, Mary care contrazice”

⁴ ”Citind-o pe Mihaela Miroiu în București” face referire la cartea autobiografică *Reading Lolita in Tehran*, Citind Lolita în Teheran a autoarei iraniene Azar Nafisi, despre situația femeilor în Iran după ”revoluția culturală” din 1979.

⁵ Alexandrina Gr. Cantacuzino, *Cincisprezece ani de muncă socială și culturală. Discursuri, conferințe, articole, scrisori*, București, Tipografia Românească, 1928, p. 283. În Discursuri despre femeie în România dintre cele două războaie mondiale Marian PRUTEANU* în *Despre Femei și Istoria lor în România*, Alin Ciupală, ebook, Universitatea din București <http://ebooks.unibuc.ro/istorie/ciupala/discursuridesprefemeie.htm>

⁶ Alexandrina Gr. Cantacuzino, *Rostul femeii în viața socială și politică*, București, Tipografia Cărților Bisericești, 1924, p. 5. În *Discursuri despre femeie în România dintre cele două războaie mondiale Marian PRUTEANU* în Despre Femei și Istoria lor în România*, Alin Ciupală, ebook, Universitatea din București <http://ebooks.unibuc.ro/istorie/ciupala/discursuridesprefemeie.htm>